

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱՃԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկայի համար տարեկան 4 տարի թղթով... 1886 ՅՈՒՆԻՍ 14 (ՅՈՒՆԻՍ 2 Հ. Տ.)

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 94

1886 ՅՈՒՆԻՍ 14

(ՅՈՒՆԻՍ 2 Հ. Տ.)

ՉՈՐԻՔՇԱՐԹԻ

Կը հրատարակուի Կ. և Երև. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Մանուցման 1 միջակ դիրք 1 սանդիւմ կարծէ: 1 գլխադիրք 2 սանդիւմ:

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau de la Rédaction (Rue Vacon, 50).

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մի շարքի ի փարիզ. — Պարսկաստանի հայերի խնդրագիրը առ. Պ. Կարապետյան. — Նամակ Պոլսի արքային (Սիլվատրի). — «Արմենիա»-ին նպաստ. — Արտասանմանի լուրեր. — «Արմենիա»-ի պատասխաններ. — Առևտրական. — Մանուցումներ. — Բանասիրական (Պարսկաստանի հայերի վիճակը):

ՄԻ ՇԱՐՔԻ Ի ՓԱՐԻԶ

(Շարունակութիւն 92րդ թիւէն եւ վերջ)

Բազմ ունեցող տեսակներու փառքի հայ վաճառականները դատարար հետաքրքրուող և աշխատողներէն Մեծ. Պրն. Գարբիէ Էդմոնդեան հետ որ «Հայկական Ուսումնասիրաց քննչութեան» ատենագրութեան է: Մանօթէին քարէն իրարու գաղտնիքն գրասենյակներու վրայէն. բայց բազմը երկար ժամանակէ ի վեր հեռացուցած էր մեզ իրարմէ: Որի մտքէ կանցներ թէ մի օր Փարիզի մէջ պատահել տար իրարու: Պրն. Գ. Էդմոնդեան վաղուց արդէն եկած հաստատած Փարիզի մէջ. իսկ եւ, դը-

րէթէ 18 տարեկանէ հետ, մեծ մասով ի Հայաստան և երբեմն ի Կովկաս և մերթ ի Կ. Պոլսի կեցած: Ի հարկէ, ինչ ուրախութիւն կողան երկու նախածանօթներ երբ մօտ 23 տարի զերտը բնառ տեսած չլինելէ յետոյ, յանկարծ տեսնեն զիրար: Նոյն պիտի մի ուրախութիւն ունեցայ նաև տեսակցելով այնտեղ նախածանօթ բարեկամներէն մէկ երիտասարդ դը-բադէտի հետ զոր շատ կը բազմայի վերադառնալ տեսնել անձամբ: Այսպէս մինչդեռ ծովածաւալ Փարիզի մէջ ուրիշներ կը կորցունեն զիրար, բազմը օգնեց ինձ նորոգել հին բարեկամութեան կապեր:

Տաճկահայաստանի վաճառականներէն Կիւմիսլանցի Մեծ. Նազարեան եղբայրները հաստատած առաջին վաճառատունը որ մի քաղաքով շէնք է Rue de Reuilly, 44, գրասեղ մասնաւորապէս ուշադրութիւնս: Ինչպէս յայտնի է, բուսական ժամանակէ հետէ Թիւրքական Հայաստանէն եւրոպա զրկուած գլխաւոր վաճառքներէն մին է նաև ընկուզի ուսը (loupe): Նազարեան եղբայրները վաղուց այդ գործի մէջ լինելով հետզհետէ ընդարձակած են զայն: Իրենք ուղղա-

կի Արմենիան բերել կը տան ընկուզի և այլ տեսակ տեսակ փայտերի կոճէներ և փարիզի մէջ կը ծախեն վաճառականներին: Ֆրանսայի անտառներն ու սկսած են շահագործել այժմ և տեղական դանաղան տեսակ ընտիր փայտերի տախտակներ միմեկի իրենց վաճառատան մէջ: Լոնտոնի մէջ ևս մի ճիւղ բացած են: Յայտնի այս ճիւղին մէջ մրցելով հայերէն հետ չեն կրցած յաջողիլ:

Փարիզեան հայերէն մէջ ամենէ հինաւորն է, կարծեմ, Մեծ. Պրն. Յ. Թիւրքեան: Ամենէ աւելի նա տեսակ կերակրի փարիզի բոլոր խորշերէն և կարող է շատ տեղեկութիւններ հաղորդել այդ քաղաքի գործերէն նկատմամբ: Ինք ժողովրդական խնայողական մի անուկի տեսուչն է այժմ, Rue des Dames, 51:

Փարիզի մէջ շատ տխուր տպաւորութիւն թողուց իմ վրայ Վաւմ. Օ. տեսնել Էֆէնտի հիւանդապահի վիճակը: Այդպէս պատմութեան մէջ անմահաց կը մնան այն օրեր որ Օտեան Էֆէնտին կատենապետէր Կ. Պոլսի կամ Ազգային վարչութեան կամ Ազգային ժողովին: այն տաղանդաւորը և մրկայող օրեր որոց մէջէն Օտեան

յաջողեցաւ ազգային նաւը անվտանգ հասցունել նաւահանգիստ: Նա Թիւրք կառավարութեան բարձրաստիճան մի պաշտօնեայն էր և միանգամայն մի ազգասէր հայ: Նա կենդանի մի փաստ կը ներկայանար հայ Էֆէնտիներին և փայտներին թէ կարելի է հաւատարմապէս ծառայել տէրութեան և իւր ազգի: Խրիմեան Հայերէն պատերազմը ընտրուած ժամանակ երբ ժողովրդի հազարաւոր բազմութիւն եկեղեցին լցուած, «Հայրիկը պատրաստ էր կռուել» կը պօռար, իսկ պէտքն ու Էֆէնտիները Խրիմեան ընտրութեան դէմ դաւեր կը լարէին: Բ. Գուսը, Օտեան էր որ յաջողեցաւ, թէ Բ. Դրան և թէ ժողովրդին մօտ վայելած համակրութեամբ, կարգադրել կնճիւղ և փարատել Դրան անտեղի կատածները Հայրիկի մօտին: Բայց այժմ թէ ազգը և թէ տէրութիւնը զրկուած կը մնան Օտեանի պէս մի անձի ընկիւն: Ծառայութիւններէն: Կ. Պոլսի լրագրներէն հրատարակած տեղեկութիւններէն հակառակ, Նոյն Վահանութեան հիւանդութիւնը բաւական ծանր է: Գրէթէ 40 ամեկ ի վեր ոտքերը ուռած են, շատ դժար կարող է քայլել շունչը բռն:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆ ԶԱՅՐԻ ԱՅԺՄԵԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

(Շարունակութիւն 93րդ թիւէն եւ վերջ)

Հայերի կրօնական վիճակը շատ ցուաւրի է: Արդե՞ղ թեմում մի հատ օրինաւոր կրթեալ քահանայ, մի հատ քարոզիչ չը կայ: շատ տեղ ծխախոտաւորութեան համար քահանայ չը կայ. եկեղեցի աւելի կայ, քան քահանայ: Երբ քահանայներն էլ բոլորը տղէտ, մինչև անգամ անդրադէտ, և հայերէն չլինանալուն համար, ժողովրդեան հետ եկեղեցում թուրքերէն կամ քիւրդերէն են խօսում: Էջմիածինը մինչև այժմ անհոգ է եղել Արարչատեղի հայերի վերաբերմամբ: առաջնորդներ թէ են ցանկացել են չարիքի առաջնաւորներ, բայց միջոցների պակասութեան պատճառով, անկարող են եղել որ և է՛րան գործելու: Առաջնորդը ուժի չունի, այլ ժողովրդին է հաւատում իւր սոճիքը «պաղի փող» անունով:

Կարգիլի եւ բողոքական միախնայողների

գործունէութիւնը: — Շատ բնական է, որ այդպիսի երեքի վրայ ձգուած ժողովրդեան մէջ օտար քարոզիչները մեծ յաջողութիւն կարող են գտնել: Եւ բողոքական — Ամերիկայի քարոզիչները Հայ եկեղեցու բանաւոր հօտը անհոգի գտնելով, համարձակ մտնում են փարափի մէջ և յաջողութեամբ ոչխարներին: Բողոքական քարոզիչները՝ փոխանակ աշխատելու Աւետարանի լոյսը և բրիտանիական կրօնը մահմետականների մէջ տարածելու և այդպիսով ցոյց տալու թէ իրենք անխիղճաբար գնում են ամեն վտանգի առաջ, ամեն նեղութիւն, դժուարութիւն յանձն են առնում, ընդհակառակը՝ երկու կրօնով մահմետականների Փանատիկութեան լոյսը, բարեկեցիկ կեանք վարելով, ամենայն հեշտութիւն վայելելով, փառաւոր բնակարաններ կառուցանելով, իշխանաւոր արարելով, կառքեր պահելով զիւրահաւատ Ամերիկայի պառաւ կանանց հաշուին — ձգնում են հայերին դարձնելու և իւր թէ Աւետարանի լոյսը տարածելու: այն ազգին մէջ որ Աւետարանի առաջին ծանաջողն և ընդունողն է եղել, որ 1800 տարի է արդէն լուսաւորուած է նորա լոյսով: Բողոքական միախնայողները գործում են Պարսկաստանի մէջ՝ գլխաւորապէս Հայերի և ասորիների համար: Իւրաքան-

չիւր տարի ծախք են անում 30,000 ֆ. ստերլինգ կամ 300 հազար ռուբլի: Հաստատապէս կարելի է ասել, որ այդ գումարի 2/3ը իրենց վրայ են ծախք անում և անշուշտ, որպէսզի համոզեն իրենց պահպանող և այդ գումարները մատակարարող ընկերութիւնը թէ մեծ գործեր են կատարում, դիմում են գանազան միջոցների, նորադարձների թիւը աւելի ցոյց տալով, քան իսկապէս լինում է: Առայժմ Արարչատեղի թեմի հայ գիւղերի մէջ նոքա բացել են 14 դպրոց, Թաւրիզում և Ուրմիում կառուցել են փառաւոր տներ, ժողովարաններ: Այդ դպրոցների մէջ նոքա ուսուցանում են միայն դրաղխութիւն, կրօն և անգղիերէն լեզու: մոտաւոր դարգացում տալու աշակերտներին չեն աշխատում: Բոլոր թեմի մէջ յաջողել են արդէն հայերից 20—30 տուն դարձնել, իսկ ասորիներից — բազմաթիւ են բողոքականութիւն ընդունողները:

Գալով պապական — կաթոլիկ քարոզիչներին, որոնք գլխաւորապէս գործում էին ասորիների մէջ Սալմաստ և Ուրմի գաւառներում, միայն վերջին տարիներս բերել են սուել Միսիթարեան ուխտից երկու հայ վարդապետներ հայերի մէջ ևս գործելու համար: Առայժմ

15—20 տուն է հայ կաթոլիկների թիւը: Ի հարկէ, եթէ Էջմիածինը զօրաւոր միջոցներ ձեռք չառնէ, թէ՛ բողոքական և թէ՛ կաթոլիկ հայերի թիւը օր ըստ օրէ կաճէ:

Գալով Արարչատեղի հայերի մոտաւոր եւ բարոյական վիճակին, ցու ի սիրտ պէտք է ասել, որ ամբողջ ժողովուրդը խորտակում է խորին տգիտութեան մէջ: Արդե՞ղ թեմի 115 քաղաքներում և գիւղերում միայն 5 ծխական դպրոց կայ: մի երեքդասարանեան դպրոց էլ Թաւրիզում: Շատ տեղ հայերէն չը գիտեն: դաւաճար չունին ազգութեան և եկեղեցու մասին: Իսկ պարսկական երկար տիրապետութիւնը թողել է իւր հետքը հայերի բնաւորութեան վրայ: նոքա տարրական գիտելիք, վախկոտ, չողորմ թուր և թուր են օտարի հետ, իսկ իրենց մէջ՝ խիստ ամբարտաւան, մեծամոտ և խաղախ: Երիտասարդութիւնը այդ յատկութեանց վերայ աւելացել է և եւրոպական լուսաւորութեան բոլոր արտաքին — անբարոյականացնող կողմերը: Միայն ճշմարիտ կրթութիւնը կարող է փրկել այդ արատաւոր հայերին:

Թաւրիզ

Հ. ԱՌԱՔԵԼՆԱՆՑ

նուած է, չափ դժար կարող է լսու-
նիլ: Այնուամենայնիւ, ինչ որ կը
խօսի, իւր մտքի բարձրութեան և
հոգու մեծութեան ազդեցութեամբ
միշտ և մարդ չյազենար դանոնք
լսելէ: Մտադիր էի մնալ Նորին Վսե-
մութեան մօտ հազիւ թէ մի քա-
ւորք ժամ որպէս զի ներդրութիւն չը-
պատճառեմ իւր հիւանդ վիճակի մէջ,
բայց նորա խօսակցութեան գրաւիչ
ազաւորութեան տակ ընկած, և մի
այսպիսի կարեւոր անձի աջակցութե-
նէն թէ՛ հայ ազգին և թէ՛ Օսմ. տէ-
րութեան զրկուած մնալուն տխուր
մտածումներն մէջ ընկղմուած, ես
չղղացի ժամանակին անցնիլը և երբ
ժամացոյցին գիմեցի, պէտք որ ար-
դէն մէկ ժամն ալ անցեր էր: Եւ
ժամանակին հետ մեր յոյսեր ևս այս-
պէս խոյս կուտան երբեմն...

Փարիզի մէջ բազմ ունեցայ տես-
նել նաև Լոնտոնի Մեծ. Պրն. Կ. Յա-
կոբեանն, Եւրոպայի հայ հայրե-
նասէրների մի քանի մասնաժողով-
ների կեդրոնական նախկին նախա-
գահն զոր մինչև այն օր անձամբ չէի
ճանչում, այլ Յարութիւն պատրիար-
քի անպատշաճ մէկ հեռագիրը պատ-
ճառ եղած էր յանուանէ ճանչելու
զինքն: Թէ Պրն. Յակոբեանի հետ ու-
նեցած տեսակցութիւնս ի՞նչ տպա-
ւորութիւն ունեցաւ վրաս, այդ նկատ-
մամբ կը գրեմ մի յարմար ժամանակ
զի այս յօդուած արդէն մտադրա-
ծէս բաւական տեղի երկարած լի-
նելով, հարկ կը համարիմ ալ վեր-
ջացունել:

Մ. Փ.

ՊԱՐԿԱՅՈՒՄՆԻ ՀԱՅԵՐԻ ԽՆԴՐԱԳԻՐԸ ԱՌ- ՊՐՆ. ԿԼԱՏԱՐԸ

«Արմէնիա»ի 84 թիւին մէջ հրա-
տարակեցինք թէ Նոր-Զուղի (Պարս-
կաստան) հայերը 120 ստորագրու-
թեամբ մի խնդրագիր դրկած են Անգ-
լիայի նախարարապետ Պրն. Կլատր-
թիւնի, խնդրելով նորա միջնորդու-
թիւն Պերլինի գաշնագրի 61րդ. յօ-
դուածի գործադրութեան համար ի
Տաճկահայաստան: Այդ խնդրագրի
հայերէն թարգմանութեան մէկ օրի-
նակն մեզ պրկուած լինելով, կը հրա-
տարակենք այսօր:

Նորին վսեմաբնիկ Մեծապետին Պրն.
Գ. Ե. Գալպտոսն Առաջին Նախարար
Մեծին Բրիտանիոյ եւ Իռլանդիոյ եւն. Էնն.

Վսեմափայլ Տէր,

Մեր սերունդը հայոց՝ որք երեք
դարու ք յառաջ գաղթեցան ի Հա-
յաստանայ ի Զուղա յԱսպահան ի
Պարսս, մեծաւ յարգանք և անխա-
ծութեամբ մտալիմք առ Վսեմու-
թիւն Ձեր՝ յառաջի առնել զամենա-
խոնարհ խնդրագրութեան զայս՝ ի նը-
պատ կարի հարստահարեալ համազ-
դեաց և հաստակցաց մերոց բնա-
կեցոց ի Տաճկահայաստան, որոց ող-
բայի՝ անպաշտպան և լքեալ վիճակ՝
քաջ յայտնի է համարէն Եւրոպայ, և
որք երբեմն տնկաւ և աղատ լեալ,

բնաւ ո՛չ կարեն համաձայնիլ կամ
հաշիւ ընդ վիճակին՝ որ հակէ առ-
բացարձակ ստրկութիւն և ծառայու-
թիւն: Յանճարինս և տաւել ևս
վշտանամք նկատելով զամենաթշուառ
վիճակ մերադանց ի Տաճկահայաս-
տան, բաղդատմամբ վիճակի մերոյ՝
որ ի ներքոյ կառավարութեան Նո-
րին Վեհափառութեան Արեգական-
փայլ Շահին, և անմիջական բարե-
խնամ հովանաւորութեան անդրանիկ
որդւոյն նորա՝ Վսեմազուր Զէլ-է-
Սօլթան Պայադատին: Նաև բաղդա-
տութեամբ այն աղգակցացս՝ որք վա-
յեկեն զչնորհս և զբարի Բր-...
կան կառավարութեան ի Հնդկիս, և
և այնոցիկ ևս՝ որք ոչ պակաս եր-
ջանիկ և գոհ գտանին ի ներքոյ իշ-
խանութեան Նորին Կայսերական Օ-
գոտտափառութեան՝ Ձարին Ռուսաց:
Ուստի ամենախորին անխաժութեամբ
և խոնարհութեամբ՝ վստահանամք՝
բարեշնորհ միջնորդութեամբ Վսեմու-
թեան Ձեր, աղերսել զօժանդակու-
թիւն Նորին Բրիտանական Օգոտտա-
փառ Տէրութեան և Անգլիայի Անգլիոյ,
ի հրաւիրել զուղղութիւն և պա-
ւակցութիւն միս մեծ պետութեանց
ևս, առ հարստահարութիւնս և տա-
ւապանս՝ ի ներքոյ որոյ հառաչեն
խղճալի աղգայինք մեր ի Տաճկա-
հայաստան, գիտմամբ բարեօրեւոյ
զկացութիւն նոցա, ոտիպելով զկա-
տարումն 61րդ. յօդուածի դաշնա-
գրութեան Պերլինայ վեհաժողովոյն՝
որ ի 1877 ամի, ի ձեռն Օսմանեան
պետութեան: Մարդասիրական գոր-
ծովս այս պարտաւոր կացուցէ Անգ-
լիան յաւիտեան՝ մերձ վեց միլիոն
Հայս, որք երախտագիտաբար՝ մըշ-
տընջնապէս նախընտրել ունեն վտան Նո-
րին անընդհատ բարեբաւտութեան:

Մեծաւ յարգանք ստորագրեմք
Ձերդ Վսեմութեան Ամենախոնարհ
Աղերսարկուք

(Ձեռնագրեալ ի մի հարիւր և քսան տն-
ձանց)

18 Ապրիլ 1886 ի Զուղա, յԱսպահան
Պարսկաստան

ՆԱԽԱԳ ԳՈՒՆԿԱՐԻԱՆ

Սիխտրե, 12/24 Յունիս 86

Անկարելի է բացատրել զգացած
վիշտ, կարգալով «Արմէնիա» լրա-
դրի 83րդ. համարի առաջնորդող
յօդուածը, յորում... խմբագիրը
յայտնելով թէ ինչ կերպով կը շա-
րունակէր մինչև մէկ տարի մինչև իսկ
պարտուց տակ մտնելով, կաղարա-
րէր, թէ այլևս անկարելի պիտի լի-
նի շարունակել միևնոյն գրութեան
մէջ, և մէկ տարիէ յետոյ «Արմէնիա»
լրագրի շարունակութեան համար հա-
յերու աղգասիրական զգացման կը
գիմէ:

Որ հայ կրնայ ուրանալ «Արմէնիա»
լրագրի աղգին մատուցած ծառայու-
թիւնը, նա որ գրեթէ միմիայն անձ-
նական զոհողութեամբ հաստատակա-
լ է, իրմէ անկախութեան շատ աւելի
ծառայութիւն մատուցած է աղգին:

Հայերս մեր դարեւոր անտարբերու-
թենէն զարթուցած է, Եւրոպիոյ
հայոց մէջ մի կեդրոնական միա-
թիւն հաստատելու գաղափարը յղա-
ցած է (զոր իւր մահուամբ ի դե-
րեզման կը տանի), աղգին կը-
բած չարչարանքն ու հարստահարու-
թիւնները յաշիւ Եւրոպացոց պարզի
ջանացած է և վերջապէս ամեն կեր-
պով մեր քաղցր հայրենեաց մանրա-
նրկան է. բայց, աւա՜ղ, չիկայ տա-
կալին հայերուս մէջ աղգային նա-
խանձախնդրութիւն և պատասխիւ-
թիւն, որ «Արմէնիա» լրագրի նման
աղգային դատին պաշտպան լրագրի
մը գոյութիւնն իսկ պահպանէ, որ
ամբողջ հայ ազգէն տարեկան 10,000
Փրանքէն տեղի զոհողութիւն մը չը-
սպասէր: Այսօր Եւրոպիոյ զանազան
կողմերը ցրուած հայերէն միայն եթէ
20 հոգիէն մին տարեկան 20 Փրանք
տալ բարեհաճի, կը յուսամ թէ՛ «Ար-
մէնիա» լրագիրը իւր սպասածէն շատ
աւելի հասցի պիտի ունենայ. բայց,
գժարողաբար, նորա հրատարակած
ցուցակէն կերելի թէ տակաւին հա-
յերս շատ հեռու ենք աշխատողաց
յարգը ճանչնալէ, զի զանազան եր-
կիրներու մէջ գոնուող հայք շատ
քիչ բաժանորդ տուած են այդ աղ-
գօգուտ և աղատ լրագրին:

Գնելով «Արմէնիա» լրագրի բաժա-
նորդաց ցանկը, ցաւ իսկիւր կը յայտ-
նեմ թէ և ոչ մէկ տեղի հայք պէտք ե-
ղածին պէս զնահատելով նորա յարգն
ու կարեւորութիւնը, պէտք եղածին
չափ բաժանորդ տուած են նմա. ոմանք՝
կէս անտարբերութեամբ, իրենց թուոյն
1/400էն ալ նուազ բաժանորդ տուած
են, ինչպէս Պոլիկարիոյ մէջ ի Վառ-
նա, ի Շուսի և ի Բաղարճը. Ռու-
մանիոյ մէջ ալ գրեթէ ամբողջապէս
մէկ է. Եւրոպիոյ միայն երկու հատ
կայ, ի Ֆոքշան միայն եթէ ուր
արդէն «Արմէնիա» անուամբ մը
ընկերութիւն կայ որ բաւական
մեծկալ գրամագրութիւն մը ունի. Եւր-
ի Ռուման և վերջապէս Ռումանիոյ
և ոչ մի քաղաքը պէտք եղա-
ծին չափ բաժանորդ տուած է «Ար-
մէնիա»ին. կան նաև այնպիսի եր-
կիրներ որոնց անուններն իսկ չեն տես-
նուիր «Արմէնիոյ» ցանկին մէջ. ինչ-
պէս ի Ճափա կղզին գոնուող մեր
աղցիւ աղգայինք, որք ամեն պարս-
գայի մէջ կը ցուցնեն իրենց աղգա-
սիրութիւն. բայց, այսօր գժարողա-
բար չի կայ նոցա անունը «Արմէնիա»
լրագրի ցուցակին մէջ. նաև մեր Ա-
թէնաքանակ եղբարք՝ որք իրաւամբ
հայրենասէր կոչուելու անուան ար-
ժանի աղգ մը ունին իրենց աչաց
առջև, չեն վախճացած գոնէ առ-
երեւոյթս նոցա հայրենասիրութեան
մայրաքաղաքէն կանգնէի, իմացայ թէ
կայ անդ 40 բնտանիքի չափ հայ,
որոց համար յայնժամ կառավարու-
թիւնը մտադիր էր մի եկեղեցի և մի
գաղթող կառուցանել, եթէ 400 բն-
տանիք լինէին: Եւ տակաւին ո՞վ
գիտէ աշխարհիս ո՞ր կողմերը ցրուած
և անձանթ հայեր կան, որք չեմ

գիտեր ի՞նչ պատճառաւ, հայութենէ
հեռու ապրել կը բաղձան և իրենց
հայրութիւնը կը ծածկեն:

Ահա քննելով «Արմէնիա» լրագրի
բաժանորդաց ցանկը, կը տեսնենք թէ
տակաւին մեր աղգը շատ հեռու է,
ոչ թէ արժանաւորները վարձաորել
գիտնալէ, այլ նոյն իսկ նորա օգտին
ծառայողին պարտքը վճարել գիտ-
նալէ. քանի որ այս այսպէս է, ըստ
իմ տկար կարծեաց, երբեք կարելի
չէ, որ «Արմէնիա» լրագիրը բաժա-
նորդաց վրայ յոյս դնելով շարունա-
կէ, այլ պէտք է աւելի հաստատ
հիման մը վրայ դնեղել զայն. զոր
օրինակ ամեն քաղաքի մէջ գոնուող
հայք բացի բաժանորդաւորութենէ
պէտք է տարեկան մի նուէր տան
«Արմէնիա» լրագրին, ամեն քաղաք
ըստ իւր կարողութեան. ուրիշ կեր-
պով երբեք չի կրնար ապահովուիլ
«Արմէնիա» լրագրի մշտական գոյու-
թիւնը:

Կարելի է որ գոնուին մի քանի
աղգատէր հարուստ հայք՝ որ հիմա-
կուհիմա ապահովեն «Արմէնիա»ի գո-
յութիւնը. և կամ թէ՛ «Արմէնիա»
լրագրի համակրողաց ջանքը նորա
բաժանորդաց թիւը կրկնապատկուի և
կամ եռապատկուի. բայց, կը կրկնեմ
թէ՛ ուս ևս երկար չի կրնար շարունա-
կել. օր մը դարձեալ ի մեծ ամօթ հայ
աղգին պիտի տեսնենք որ «Արմէնիա»
լրագիրը իւր 83րդ. թուոյն մէջ յայտ-
նած ցաւը կը կրկնէ, և յայնժամ ի՞նչ
երես պիտի ունենանք օտարաց առ-
ջև, որք զմեզ իրաւամբ ամբառ-
տանելով պիտի ըսեն թէ՛ «տեսէ՛ք
սա խեղճերը, մինչդեռ չեն կարող
տարեկան 10,000 Փրանք զոհել իրենց
աղատութեան դատը յառաջ մղող
լրագրի մը, ի՞նչպէս պիտի կրնան
միլիոնաւոր Փրանք զոհել յեղափո-
խութիւն հանելու համար»: Եւ ան-
շուշտ, սոյնպիսի գիտողութեան մը
զէմ ոչ ոք կրնայ փստո գտնել. քա-
նի որ մեք չեմք կարող աղգային դա-
տը պաշտպանող լրագրի մը տարե-
կան 10,000 Փրանքը երաշխաւարել,
ինչպէս կարելի է յուսալ որ օր մը
մեծ զոհողութիւններ ընելու յօժա-
րինք...

Ուր մնաց Եւրոպիոյ մէջ կաղմկի
«Հայ հայրենասիրաց կեդրոնական
միութիւն»ը. ինչո՞ւ չօգնէր «Արմէ-
նիա» լրագրին, — զի չի կայ. և ար-
դեօք «Արմէնիա» լրագրէն ի դատ
ո՞վ կրնար ձեռնբեցնել ինչ ընել
սոյնպիսի գժուար գործի մը, որ եթէ
կատարուած լինէր ցարգ, անշուշտ իւր
նախկին պարտականութիւնը պիտի
լինէր «Արմէնիա» լրագրին գոյու-
թիւնը աղահայրել. զի ինչպէս որ
«Արմէնիա» լրագիրը տուանց Եւրո-
պիոյ «Հայ հայրենասիրաց կեդրոն-
ական միութեան» ձեռնառութեան
գժար թէ կարենայ ունենալ հաս-
տատ հիմ մը, փոխադարձաբար Եւ-
րոպիոյ «Հայ հայրենասիրաց կեդրո-
նական միութեան»ն ալ ըստ արժա-
նոյն կաղմկեղաբութիւն չի պիտի
կրնայ ունենալ անանց «Արմէնիա»
լրագրի գործակցութեան: Ահա այս

թիւնէ
իրենց
ազգի
թիւ
նի է,
ստորեւ
գտն
գիտ.
ըստ
արեւի
ածա.
ունա.
ստատ
նու. զոր
նուող
թիւնէ
տան
աղաք
կեր-
պելի
ոյու.
քանի
իմա-
ն գո-
նիա»
նորա
լուի և
րկնեմ
ունա-
մ հայ
նիա»
այստ-
ի նշ
առ-
նառ-
նէ.ք
կարող
իրենց
մըզ
կրնան
ախո-
ւան.
ան մը
նա-
քա-
նարե-
ւորեւ,
որ մը
ոստա-
սղմելի
նախան
Արմէ-
տը-
զատ
ընել
րեթէ
յո իւր
պիտի
գոյու-
նա որ
եւրո-
րոնա-
թեան
հաս-
ր եւ-
եղբո-
սր ժա-
պիտի
մէնիա»
նա այս

է իմ կարծիքս զոր արդէն ի վաղուց պատիւ ունեցած եմ յայտնելու իմ անխնայ հայրենակցացս, «Արմէնիա» լրագրի 36րդ. թիւն մէջ, «Ամենայն ինչ միութեամբ գործել լուսագոյն է» յօդուածով եւ քանի որ «Արմէնիա» լրագիրը վերջնականապէս հասնոյց ազգասիրական գեղացւոյն կը գիւմէ «Արմէնիա» լրագրի 1886 օգոստոս 15 յետոյ շարունակել կարենալուն համար, ուրեմն կամ պէտք է անյապաղ դարման մը տանին ք և կամ թէ պատրաստուինք նորա ծննդեան տալիք արձը՝ ի լրումն մէկ տալու, նորա մահաւան հետ միասին տօնելու ահա սրշով է եղեր մեր հայերու հայրենասիրութիւնը...

Ձի մասնաք. յիշելու թէ «Արմէնիա» ի մահաւան հայ աղբը չէ թէ լրագիր մը կը կորսնցունէ, այլ շատ աւելի մեծ բան մը. զի այլևս ո՞վ պիտի սխալուինք զհայս, որք «Արմէնիա» լրագրէն ազատելով դարձեալ իրենց գաղաւթ անտարբերութեան մէջ պիտի խորասուզին:

ՊԱՆՈՒՄՏԵՆ

«ԱՐՄԵՆԻԱ»ԻՆ ՆՊԱՍՏ

«Արմէնիա» ի 92րդ. թիւն մէջ հրատարակեցինք արդէն ՍԻԼԻՍՏՐԻԻ «Հայրենակցական ընկերութեան» մէկ նամակը որ կը խոստանար տալ բեկան 400 ֆրանկի մի նպատակ ընել «Արմէնիա» ի խմբագրութեան և թէ «Արմէնիա» ի շարունակութիւն:

Մի քանի օր յառաջ ալ ստացանք մի նամակ ՊՈՒՓԷԾԻ. «Հայրենասիրական ընկերութեան» էն որ կը խոստանայ լնակելու իման գանձէն տարեկան 420 ֆրանկ վճարել «Արմէնիա» ի խմբագրութեան, եթէ «Արմէնիա» ի շարունակութեան:

Երբեք ՊՈՒՓԷԾԻ ԳԻՒՂԱՔԱՆԱՐԷՆԻ մին գտնուող մեր բաժանարարներէ մին ալ յայտնելով մեզ թէ իւր ընտանեացի ուրիշ հայ չկայ բաժնորդ գրելու համար, խոստացած է իւր ստանալիք մէկ թերթի փոխարէն տարեկան 100 ֆրանք բաժնորդագին զրկել մեզ և թէ «Արմէնիա» ի շարունակութեան:

ՄՕՆԵԼԻԻԻ հայ օւսանողները Ա. կումըն արդէն ամենէն շատ առաջարկած էր այս նպատակ գրութիւնը (տեւնել «Արմէնիա» թիւ 68) և ապրիլ ամսին սկսած է գործադրել, իւր «խնայողական սնտուկ»է ամեն ամիս զրկելով մի գումար: Մենք այդ նպատակով ստացած ենք Ա. կումընէ ապրիլ ամսի համար 10 ֆրանկ, մայիս ամսին 10 ֆր. (տեւ. ԱՐՄ. թ. 76), յունիս ամսին համար 11 ֆր. (տ. ԱՐՄ. թ. 83) և յուլիս ամսին համար ստացանք այս օրեր 8 ֆրանկ: Ուրեմն մինչև այժմ 4 ամիս համար մենք ստացած ենք ՄՕՆԵԼԻԻ Պատ. Ա. կումըն «խնայողական սնտուկ»էն 39 ֆրանկ նպատակ:

Խ. քաղաքէն հայ երիտասարդներ իւր մի խումբ յորդորուելով ՄՕՆԵԼԻԻ Ա. կումըն տուած օրինակէն, ամսական 3 րուրի նպատակ կը զրկեն

խմբագրութեան ապրիլ ամսին սկսած (տեւնել ԱՐՄ. թ. 78), որոցմէ ստացանք երկու օր յառաջ 6 րուրի և սայիսի և յունիսի ամսականներն:

Ա. քաղաքէն ալ երեք երիտասարդներ միացած տարեկան 35 րուր զրկել խոստացած են, եթէ շարունակենք «Արմէնիա» ին:

Այս օրեր ստացանք ԹԻԻԲԻՍԻՆ զրկուած 130 ֆրանկ. զոր մի քանի ծախսահայաստանցի հայեր իրենց մէջ հանդանակելով զրկած են մեզ մի ուղերձով հանդերձ: Իրենց սաստիկ վշտակցութիւն յայտնելով «Արմէնիա» ի գաղաւթին վտանգին համար, կը յաւելուն նաեւ սա տողեր. «Թէև այս գումարը ինքնին փոքր մի բան է, բայց զայն հանգանակողներ ստակէ աւելի զգացում ունին: Նոքա այս գումարն ալ իրելով «Արմէնիա» ին, գիտեն որ մի օգնութիւն հասուցած չեն լինել (զի ինքնին շատ փոքր մի գումար է), այլ իրենց անձնուրու թեան և անձնազոհութեան մի գրաւական կուղեն ներկայացունել «Արմէնիա» ի յայտնած մարերին»:

ՈՒՆԳՐԻՆԷՆ (Պիւմանիա) մեր աղանա բարեկամ Մեծ. Պրն. Սարգիս Գ. Մկրտումեան որ չինացի իւր աշխատութիւններ նիւթապէս և բարոյապէս օժանդակելու համար «Արմէնիա» ին, այս երբորդ անգամ լինելով մէկ տարու մէջ, նուէրներ կը հանդանակէ ի Ռանգուն և կը զրկէ խմբագրութեան: Այս անգամ ալ 3 անգլ. ոսկի, 18 շիլլինգ և 1 փէնի հանդանակելով զրկած է: Նուիրատուների ցանկը նամակով հանդերձ կը հրատարակենք առաջիկայ թիւով Պրն. Ս. Գ. Մկրտումեան զրկած է նաեւ 1 անգլ. ոսկի իւր կողմէ և կարգադրութիւններ ըրած է այդ գումարով վիճակահանութեան տուածեր զնելու համար «Արմէնիա» ի բաղտին:

Հարկ չկայ բացատրելու թէ «Արմէնիա» ի համար եղած այս համակրական ցոյցեր ինչ աստիճան ոգևորել տալու իման կընեն խմբագրութեան վրայ և եթէ արձագանք գտնելով ուրիշներ յորին մէջ ևս, զիւրացունեն «Արմէնիա» ի մրադրութեան գծուարին ձեռնարկը, խմբագրութիւնն ալ իւր կողմէ այդ նպատակով խումբերին և անհատներին իւր շնորհակալութիւններ յայտնելով հանդերձ, ջանքեր պիտի ընէ առաջիկայ տարուն մէջ աւելի արժանանալ նոցա համակրութեան:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Վիեննայէն կիմնացունեն յուլիս 8ին թէ Կ. Պօլսի մէջ ստատիկ կը մտաւ տանջութիւն, խաղաղութեան պահպանութիւնը վտանգուած տեսնելով Սրբ. Էդլի մէջ Օսմանեան տկուրներին մէջ հետզհետէ աւելի հաւատ կընծայեն այն կարծիքի թէ Ռուսիան մտադիր է գրաւել Պոլսի քաղաքը և Աւստրիան ալ կը խորհի գրաւել Սերպիան և Մակեդոնիան:

—Չէթինէէն (Մօնթենէլո) կիմնացունեն թէ Գօլաշինէն մի քանի հարիւր զինուած թիւեր յուլիս 2ի առաւօտ անցեր են Բարաի սահմանագիծի գետէն, ամրացած դերքերը գրաւել և երկու սղայներ գերի բռնել են: Գարատաղցին երեք վրայ այդ յարձակողները գէմ են լսելով մի քանի ժամ արիւնահեղ կը ռուէ յետոյ յաջողել են վանել թիւերը իրենց սահմաններէ:

—Յուլիս 10ին կ'հեռագրեն թէ Գօլաշինի մէջ նորէն երկու անգամ կը շիւնել են եղեր թիւերը և Գարատաղցին մէջ: Երկու կողմէն ալ բաւական կորուստ եղեր է: Սա կայն այս դէպքեր լոկ տեղային պատահարներ նկատուելով պատճառ չեն եղած գիւնագիտական միջադէպներ:

—Վիեննայէն կը հեռագրեն թէ բոլոր ցամաքային տէրութիւնները, որոց հետ նաեւ Թիւրքիան, Պաթմաի նաւահանգիստին նկատմամբ Ռուսիա ծանուցադրին պատասխանած են պարզապէս յայտնելով միայն թէ ստացած են կը սպասեն որպէս զի Սնդիան, որ ինքզին մէջ ամենէ աւելի ուղղակի շահ ունի, իւր բռնելը ընթացքը սրայէ:

—Կ. Պօլսէն յուլիս 7ին տեղեկացուցած են Փարիզի Soleil լրագրին թէ Պէրլինի դաշնագրի 39րդ. յօդուածով եղած խոստումին ազատուելու համար Ռուս կառավարութեան ըրած որոշումը մեծ տպաւորութիւն ըրած է հին: Պաթմաի զինուորական նաւահանգիստի վերածումը նշան է թէ Ռուսիան մտադիր է իւր պատերազմական պատրաստութիւնների կեդրոն ընել Պաթմա, տաղապին մէջ Արմէնիաի և Փօքր-Ասիաի տիրելու համար:

—Պէրլինայէն (Սերպիա) կը հեռագրեն թէ հանրային կարծիքը շատ է յուզուած զօրքերին հարաւարեւմտեան սահմանագիծին վրայ համախմբուելուն համար: Կառավարութեան մարդիկ ժողովուրդը հանդարտեցնելու համար կընեն թէ զինուորական վորձեր ընելու համար է և սչ թէ մի ցոյց ընելու համար Գարատաղի իշխանին գէմ որ կը պաշտպանէ Սերպիական գահին թեկնածու Գարատաղիէ վիշխանը:

«ԱՐՄԵՆԻԱ»Ի ՊԱՏԱՍԻՍՆԵՐ

Կ. *—Մ. Բ. Գործելու համար մեր յոտակագիծ կը հրատարակենք երբ մեր յարմար ժամանակ գայ: Առ այժմ կարգացէք ուշադրութեամբ Պ. Լեւոնցի յօդուածը 89րդ. թիւն մէջ, նա կառաջնորդէ ձեզ: Մենք չենք ըսել թէ այսօր կրնանք յեղափոխութիւն հանել, այլ թէ պէտք է ԱՅԺՄԷՆ ՊԱՏԱՍՏԵԼ ՅԵՂԱՓՈՒՌԻՆԷՆԸ առանց որոշ ինչ կրնանք ձեռք բերել: ՐԱԶԿՐԱՏ.—Տ. Ն. Ա. 2իւր ուղած 7 թիւերը զրկեցինք: Կանոնադրապէս զրկած ենք միշտ թերթերն:

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ
ՇԱՐԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՒԼԻՍ 6ԷՆ 13
ՆԵՐԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒՐԳ. Հրապարակը հաստատ կը շարունակէ. շարժուս վաճառմանը 700 հակի չափ են որոցմէ կը նշանակուի 90 հակ թէթէթէմէ գորշագոյն 72½ ֆր. 130 հակ Ատանա հատակ ճերմակները 100 ֆր. դաւաւորները 77½-82½ ֆր. 40 հակ Լեւաքալէ 1 ֆր. 100 հակ Սերանիկ 122½-127½ ֆր. 50 հակ Զմիւռնիա 105 ֆր. 50 հակ Սիրիոյ ապրանք 100-115 ֆր. 80 հակ Հալէպ գորշագոյն լուսուած 140 ֆր. 50 հակ Մուսուլ 150 ֆր. 30 հակ Կիւպրոս 87½-97½ ֆր. 100 քիլօն, Հրապարակի ամբողջ միւրերը 15,000 հակ չափ է:

ԲԱՄՊԱԿ. Գիները միշտ անգոր են, սակայն բաղդատմամբ աւելի շատ գործեր կը լինեն, այս շարաթ 600 հակ մօտ վաճառուած է մեծ մասը Ատանաի ապրանք ըլլալով: օրուն գիները Ատանա 48-52 ֆր. Զմիւռնիա 52½-55 ֆր. Սերանիկ 50-56 ֆր. 50 քիլօն:

ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ. Տէշէներու վրայ շարունակ պահանջ կայ և բարձր գիներով կը վաճառուին, այս շարաթ Նուխի թնիալ 4, 40 և չխար 3, 85 ֆր. է վաճառուած է. ֆիրզաներու գիները 8 էն 11 ֆր. և մետաքս Սիրիոյ և Պրուսայի ապրանքներ 48-51 ֆր. քիլօն:

ՅՈՐԵՆ. Մեծ աշխոյժ չը կայ, օրուն գիները ըստ տեսակին 15-18½ ֆր. 100 քիլօն:

ԿԱՆԵՓ. Թոյլ կերթայ, գիները 55 էն 62 ֆր. 100 քիլօն:

ՎԱՐՍՍԱ (avoine). Պահանջ չը կայ, ըստ տեսակին 11-13 ֆր. 100 քիլօն:

ԵՐԻՊՏՈՐԵՆ (maïs). 12 ֆր. 100 քիլօն:

ԼՈՒԲԻՍ. Հրապարակը թուլցած է, Ռուսիայի ապրանքները 18 ֆր. Օրտու և Տրապիզոն 22-22½ ֆր. 100 քիլօն:

ԹՈՂԱՆԵՐ (alpiste). 24-24½ ֆր. 100 քիլօն:

ՇՈՒՇՍԱ (sesames). Հնդկաստանի ապրանքները 28-32 և Թուրքիոյ տեսակները 37-38 ֆր. 100 քիլօն:

ԿՏԱԻԱՀԱՏ. 25½-26 ֆր. 100 քիլօն:

ԿԱՂԻՆ. 2ը կոտրածը 36-37 և կոտրածը 81 ֆր. 100 քիլօն:

ԵՐԻՍԵԻ ԿՈՒՏ. 60-66 ֆր. 100 քիլօն:

ԴԵՂԱՀԱՏ. Կը փնտուռի, 120-125 ֆր. 100 քիլօն:

ՄԵՂԱՄՈՒՄ. Անուանական գին 155 ֆր. 50 քիլօն:

ԱՅՆԻ ՄՈՐԹ. 20-29 ֆր. տուղինան:

ՄԱՏԱՄՈՒԹԻՒՆ

ՇԱՔԱՐ. Միշտ թուլ է. 3 քիլոնցը 46 և 2 քիլոնցը 47 ֆր. 100 քիլօն:

ՍՈՒՐՃ. Բիօի ապրանքները 50-60 ֆր. 50 քիլօն:

ՈՐԳԱՆ ԿԱՐՄԻՐ. 3, 40-4, 10 ֆր. քիլօն:

*ՊՂՊՂ. Ժալա 82-83 և Սենկուր 87 ֆր. 100 քիլօն: Գ.

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

ԳԱՄԱՌ-ԲԱԹԻՊԱՅԻ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԱԾՈՒԹԻՒՆՔԸ

ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
«Թիֆլիզի հայ. գրք. հրատարակ. ընկերքէ.»

Մեծանուն բանաստեղծ Գաբու-
րիադի (Ռ. Պատկանեանց) ոտա-
նաւորները պարունակող մի գիրք է
176 երեսներէ բաղկացած: Սկիզբը
գրուած է հեղինակին պատկերը: Գա-
բուրիադի բանաստեղծութիւն-
ներէ մի քանին արդէն ծանօթացու-
ցած լինելով մեր ընթերցողներին, ա-
ւելորդ կը համարենք գրել այդ մա-
սին:

Կը ծախուի «Արմէնիա» լրագրի
խմբագրատունը ի գին 1 ֆրանկ և
75 ամսական: Մարտի 15-է դուրս ամսն
տեղի համար 2 ֆրանկ փոստի ծախ-
քովն հանդերձ:

ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈԹՈՒԳԱՆԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԻՆ 50 ամսական.
Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ » 20 »
Գ. ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԻՍԿԱՆՈՒԹԻՒՆ » 40 »

Յը ծախուին Մարտի 15, «Արմէնիա» լրա-
գրի խմբագրատունը:

Յոսիք քաղաքացիներին կը դրկուի փոս-
տով, եթ վերջոյցեալ զինքնով ձրանա-
կան, քրքական կամ ուսանական փոստի
բոլորողով որկեն «Արմէնիա» խմբա-
գրատունը:

ԱՂԳ

«Արմէնիա» թիւերը գրուել յան-
կացողներին գիրքութեան համար, ու
ըսելովն, նոր բաժնորդագրութիւն-
ներն ընդունել իւրաքանչիւր ամսի
մէկէն սկսելով: Նախորդ թիւերն կը
չըկուին անոնց միայն որք յատկապէս
փախուց կը յայտնեն:

ՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԻՐԱՆՈՐԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՂԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅ-
ԱՐՄԵՆԻԱ ԳԱՄԱՌԱՅԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԱՃԿԱՍ-
ՏԱՆԻ

ՏԵՂԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՍՈՒՆԻ ԵՒ ԶՈՐԵՆ
ՀԵՆԻ ԵՒ ՆՈՐԵՆ ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏՈՆՈՑ

Մասն Ա. Բ. Գ. (աւարտ)

Հայտնակ գաւառաց ընդհ. նկար-
չութիւնն, տեղագրութիւնն, աշխար-
հագրութիւնն, լէն և ամայի վանորէից
նկարչութիւն, տանգրութիւնք և այլ նիւ-
թեր պարունակող Աղ. Գործ մի է, տե-
նակարեւոր և հետաքրքրական գրուած
ընդհանրաց և շատ նոր տեսութեամբ
արժանի ամեն Հայու յաճախակի վերժա-
նութեան:

Կը գտնուի բոլոր գրադատաց քով.
Կեդրոնատեղին է Պոլիս Պահճէ-գալու
Հայագործի փոստ գէ. Գ. է. Գ. ճոնեանի
փաճառատուն, թիւ 11:

Գին — Ա. և Գ. մասերն 8 տկան, իսկ
Բ. մասն 10 դահեկանի:

Վարժարանաց համար դահացուցիչ
զեղչ կը լինի, և յանձնարարութիւնք
հաշիւ կը կոտարուին:

ՆՈՐ ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՍՏԱՐ Ա.

Կենդանային հիստ. ամսագրութիւն և
մարդկային կազմախօսութիւն ու բնախօ-
սութիւն:

Աշխատասիրեաց Ն. Տաղաւարեան

Հայերէն բնական պատմութեան
մի անհրաժեշտ պէտքն է վաղուց ան-
տի կը զգացուէր. դահլիճեամբ կը
տեսնեմք որ Պրն. Տաղաւարեան կաշ-
խատասիրէ լրացնել այդ թերութիւ-
նը, հրատարակելով այս կարեւոր գոր-
ծին, որ կը բաղկանայ չորս ատուար
հատորներէ. Ա.—Կենդանային հիստ. և
ամսագրութիւն և մարդկային կազմախօ-
սութիւն ու բնախօսութիւն. Բ.—Կենդա-
նագրութիւն. Գ.—Բնապատմութիւն. Դ.—
Հանրաբանութիւն և երկրաբանութիւն.
մէն մի հատոր պիտի բաղկանայ 35
մեծագիր ութամալ թերթերէ, պա-
րունակելով 330 է աւելի գեղեցիկ
պատկերներ. Առաջին հատորի հրա-
տարակութեան արդէն ձեռնարկուած
է և առաջին տաս թերթերն լոյս
տեսած են: Այս հատորն իւր վերջը
պիտի տեսնայ նաև 1000 գիտական
բառերէ բաղկացող բազմալեզուեան
բառարան մի և գինը պիտի լինի 40
դրչ. իսկ կանխաւ իւր բաժանորդ վը-
ճարողաց համար 30 դր. Բազմա-
թիւ օրինակ ունի մասնա-
ւոր թիւեր 5 և 10 փոքր Կեդրոնատե-
ղին է «Գիտական Շարժման» սեկեա-
կը, Կ. Պոլիս, Մէքճան, Գաղա—Գաւ.
ըս խան. կը գտնուի նաև Թիֆլիսեան
Վաճառանոցը, Պիպէտճեանի գրա-
սեկեալը, Սրբանեանի թղթավաճա-
ռանոցը, և Պահճէ Գալուի ջրավա-
ճառաց քով:

BIBLIOGRAPHIE

LA TRIBUNE DES PEUPLES

Revue internationale du mouvement social
dans les cinq parties du monde.

ADMINISTRATION :

LIBRAIRIE DES DEUX MONDES, Paris,
17, rue de Loos.

Abonnement d'un An :

France, 5 francs. Extérieur, 6 francs.

SOMMAIRE DU N° 3 — JUIN 1886

La Révolution dans la nature — CASSIUS
Les Chevaliers du travail aux Etats-Unis.
Déclaration de principe X... La Roumanie
politique et Sociale P. B. Les Paysans au
Japon — METCHNIKOFF.

MOUVEMENT SOCIAL INTERNA-
TIONAL: Europe Grèce Allemagne A/sri-
que Dahomey Amérique du Nord États-
Unis, Canada Amérique du Sud Républi-
que Argentine, Pérou, Bolivie — Océanie
Australie. Revue Bibliographique interna-
tionale. Portugal, Canada, Espagne, An-
tilles, Italie, Belgique, France, Venezuela.

Nous ne saurions trop engager nos lecteurs
à s'abonner à cette intéressante revue dont un
numéro à titre d'essai est envoyé gratis et
franco à toute personne qui en fera la deman-
de à la LIBRAIRIE DES DEUX MONDES,
Paris, 17, rue de Loos, avec le Bulletin donnant
l'analyse des publications en vente à cette
librairie.

A. H. CRET & Cie

COWPORE N. W. P. INDES ANGLAISES

Négociants-Importateurs, Exportateurs,
Commissionnaires, Commissaires priseurs,
Contractants (Fournisseurs) et fabricants
de cuirs de toute qualité.

Ayant eu une très longue expérience
dans les diverses branches sus-nommées,
nous sommes prêts à recevoir des mar-
chandises à la commission pour la vente
tractative ou aux enchères publiques, dans
des conditions qui seront trouvées récipro-
quement avantageuses et satisfaisantes.

En échange des marchandises Europé-
ennes nous pouvons fournir des marchan-
dises fabriquées aux Indes, n'importe quelle
quantité, des premiers choix comme suit :

Des jouets d'enfants de Lucknow, articles
de lailon et des draps d'or de Benarès,
dinanderies de Moradabad, bijouteries d'or
et d'argent de Delhi, châles, étoffes de
Cachemire, etc.

Ayant des locaux spacieux pour l'étalage
des marchandises en commission et pour
la vente aux enchères, nous pouvons en
toute confiance recommander notre maison
à quiconque voudra entrer en relations
d'affaires avec nous, et nous serons bien
aise de recevoir des communications et
des échantillons dans ce but.

Références

BANK OF BENGAL ;

ROHILNUD ET KUMAON BANK ;

AGRA BANK LIMITED.

Si c'est nécessaire, nous serons heureux
de fournir d'autres références.

Toute communication doit être adressée
à nous directement en anglais très détaillée,
avec conditions et conventions y relatives.

JOHN SARKIS

PAPASIAN

PAPETERIE — LIBRAIRIE

Magasin de Musique

RUE FRANQUE, PASSAGE CRAMER, 1

SMYRNE (Turquie d'Asie)

Fournitures pour Consuls, Agences,
Bureaux, Écoles, etc.

Articles pour Photographes, peintres
et ingénieurs.

Cartes Géographiques et maritimes,
Plans de Smyrne et photographies (vues)
de différentes villes de l'Asie-Mineure.

Reliure en tous genres, et Commis-
sions de travaux d'imprimerie.

Tableaux, Corniches, Baguettes. Enca-
drements avec soin et précision.

Grand assortiment de Musique des
plus renommés éditeurs et Seul Dépôt
des éditions économiques de Ricordi,
Peters et Litoff.

Instruments à Cordes, Pupitres-musi-
que, Cordes pour Violon, Guitare,
Mandoline et Piano des meilleures fabri-
ques d'Europe, etc., etc.

On se charge de toutes sortes de Commissions.

MON AD. GODCHAU
Habilllements pour Hommes et Enfants

LA MAISON POSSEDE DEUX GRANDS
ÉTABLISSEMENTS DE DÉTAIL :

Fun, 12, Faubourg Montmartre, 12
l'autre, 75, Rue de Rivoli, 75

Pour la Grande Ouverture de la
Saison d'Hiver, la MON AD. GODCHAU
met en Vente des séries exceptionnel-
lement avantageuses, dont ci-dessous
quelques extraits :

PARDESSUS POUR HOMMES
15 fr. 20 fr. 25 fr. 30 fr. 40 fr. 50 fr.

COMPLETS POUR HOMMES
35 fr. 45 fr. 60 fr. 70 fr.

HABILLEMENTS DE CÉRÉMONIE
28 fr. 40 fr. 50 fr. 70 fr. 80 fr.

ROBES DE CHAMBRE
11 fr. 15 fr. 22 fr. 30 fr. 40 fr.

COSTUMES POUR ENFANTS
5 fr. 10 fr. 14 fr. 22 fr. 28 fr.

COMPLETS JEUNES GENS
26 fr. 30 fr. 38 fr. 42 fr.

PARDESSUS POUR ENFANTS
5 fr. 10 fr. 14 fr. 22 fr. 28 fr.

Rayons Spéciaux
de VÊTEMENTS sur MESURE
pour Hommes & Enfants

Nous rappelons que la :

MON AD. GODCHAU HABILLE AUSSI BIEN
que les GRANDS TAILLEURS.
MON AD. GODCHAU est connu pour vendre le
meilleur m. robe de tout Paris.
MON AD. GODCHAU échange ou rembourse les
Vêtements ne convenant pas.
MON AD. GODCHAU est connu et estimé comme
MAISON DE CONFIANCE.
MON AD. GODCHAU vend ses articles en détail au
MÊME PRIX QU'EN GROS.
MON AD. GODCHAU GARANTIT ses draps & qui
coût de PREMIER CHOIX.

Envoi FRANCO en province à partir de 25 fr.

INSECTICIDE BOUVAREL

Comme une bonne étoile
ce produit merveilleux a
paru dans les nuits souvent
si sombres des pauvres sou-
ffrants, et leur apportait sou-
lagement et consolation, et
quand on lit les témoignages
sans nombre que les Pilules
Suisses ont obtenus on le
comprend. La vente d'un mil-
lion et demi de boîtes par an di tout. «Veuillez m'en-
voyer une boîte de vos Pilules Suisses à 1 fr. 50.
Je m'en trouve très bien, je ne souffre plus. Mau-
vais appétit, conséquence naturelle d'un estomac
débilité, tout a disparu par l'usage de vos Pilules
Suisses. J'ajoute que je vous autorise à
publier ma lettre.
Mre Felice FORTIN-LANGET, à Sandillon (Loiret).
A. M. Hertzog, Ph^{re}, 28, rue de Grammont, Paris.

ՏՆՕՐԷՆ—ԻՄՍՏԱԳԻՐ
Մ. ՓՈԹՈՒԳԱՆԵԱՆԻ
Le Gérant : FÉLIX ENFANTIN.

ՄԱՐՏԻՅԻ

Հայերէն տպարան Մ. Փոթոուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.